

**Hollolan kunnan
ympäristönsuojelun valvontasuunnitelma
2026 – 2029**

Valvontajaosto 4.2.2026

Sisällys

1. Johdanto	3
1.1. Valvontasuunnitelman lakisäätteiset perusteet	3
1.2. Valvonnan suunnitelmallisuus ja tavoitteet	4
1.3. Valvonnan maksullisuus	5
2. Hollolan ympäristöolosuhteet	5
2.1. Vesistöt	6
2.2. Pohjavedet	6
3. Säännöllinen valvonta	7
3.1. Valvontakohteet ja valvonnan priorisointi	7
3.1.1. Ympäristönsuojelulaki	8
Ympäristönsuojelulain mukaiset säännöllisen valvonnan kohteet	8
Riskinarviointi	9
3.1.2. Maa-ainelaki	11
3.1.3. Jätelaki	11
Jätteen kansainväliset siirrot	12
Rekisteröitävä jätteenkeräystoiminta	12
Vaarallista jätettä tuottavat yritykset	12
3.2. Valvontaohjelma ja sen seuranta	13
3.2.1. Valvontaohjelman laadinta ja ylläpito	13
3.2.2. Valvonnan vuosikello ja toteuman seuranta	14
4. Tapauskohmainen valvonta	14
4.1. Kertaluonteista toimintaa koskeva ilmoitusmenettely	15
4.2. Tarkastus onnettomuus-, haitta- ja rikkomustilanteissa (YSL 169 §)	15
4.3. Muiden lakien mukainen valvonta	16
4.3.1. Vesilain valvonta	16
4.3.2. Vesihuoltolain valvonta	16
4.3.3. Maastoliikennelain valvonta	16
4.3.4. Vesiliikennelain valvonta	16
4.3.5. Merenkulun ympäristönsuojelulain valvonta	17
4.3.6. Ulkoilulain valvonta	17
5. Valvonnan voimavarat	17
5.1. Resurssit ja työn organisointi	17
5.2. Pitkän aikavälin työtilanteen arviointi	18
5.3. Priorisointi	19
5.4. Viranomaisten välinen yhteistyö ja rajapinnat	19

1. Johdanto

Tämä valvontasuunnitelma on laadittu vuosille 2026-2029. Valvontasuunnitelman laadinnassa on hyödynnetty ympäristöministeriön ja Kuntaliiton ohjejulkaisuja, ja siihen on pyritty kokoamaan ympäristönsuojeluviranomaisen koko valvonnan työkenttä.

Edellinen valvontasuunnitelma hyväksyttiin vuonna 2021 ja se koski vuosia 2022-2025. Valvontasuunnitelmakauden aikana vaatimus ympäristönsuojelun edistämistehtäviin käytettävän työajan määrästä pysyi sitä edeltäneen valvontasuunnitelmakauden (2017-2021) tapaan korkealla tasolla.

Valvonnan toteuttamisessa ei ole pystytty riittävällä tavalla huomioimaan kaikkia suunnitelmallista valvontaa koskevia säännösmuutoksia ja niiden myötä tulleita uusia valvontavelvoitteita. Työpaineen kasvaessa valvonnan voimavaroja olisi syytä tarkastella kokonaisvaltaisesti.

Lainsäädännön nojalla sekä ympäristönsuojelulain, jätelain että maa-aineslain mukaisesta valvonnasta voidaan tietyiltä osin periä maksuja. Ympäristönsuojelulain ja jätelain valvonnasta perittävistä maksuista säädetään ympäristönsuojeluviranomaisen taksassa. Maa-aineslain valvonnasta perittävät maksut eivät ole sidottuja suunnitelmallisuuteen vaan perustuvat ottotoiminnan laajuuteen. Maa-ainesten oton valvonnasta perittävistä maksuista päätetään maa-ainestaksassa.

1.1. Valvontasuunnitelman lakisääteiset perusteet

Ympäristönsuojelulain (527/2014, YSL) 167 §:n mukaan valvontaviranomaisen on järjestettävä YSL:n ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten valvonta niin, että se on laadukasta, säännöllistä ja tehokasta ja perustuu ympäristöriskien arviointiin. Säännös mahdollistaa myös tehtävien asettamiseen tärkeysjärjestykseen, jos se on välttämätöntä tehtävien asianmukaiseksi hoitamiseksi.

Ympäristönsuojelulain 168 §:n mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on laadittava alueelleen lain mukaista **säännöllistä valvontaa varten valvontasuunnitelma**. Suunnitelmassa on oltava tiedot alueen ympäristöoloista ja pilaantumisen vaaraa aiheuttavista toiminnoista sekä käytettävissä olevista valvonnan voimavaroista ja keinoista. Siinä on kuvattava valvonnan järjestämisen ja riskinarvioinnin perusteet ja valvonnasta vastaavien viranomaisten yhteistyö. Valvontasuunnitelma on tarkistettava säännöllisesti.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on valvottava ympäristöluvanvaraisia, ilmoituksenvaraisia ja rekisteröitäviä toimintoja säännöllisesti määräaikaistarkastuksin. Tarkastuskohteet ja -tiheys on määriteltävä ympäristöriskien arvioinnin perusteella. Näistä määräaikaistarkastuksista ja muista säännöllisistä valvontatoimista on laadittava **valvontaohjelma**, jota on pidettävä ajan tasalla. Valvontasuunnitelmassa tulee kuvata valvontaohjelman laatimismenettely.

Ympäristönsuojelulain 169 § mukaan tarkastus tulee suorittaa myös yksittäisissä onnettomuus-, haitta- tai rikkomustilanteissa, mikäli toiminnasta voidaan olettaa aiheutuvan terveyshaittaa tai merkittävää ympäristöhaittaa, erityisten kulttuuriarvojen

vähentymistä, omaisuusvahinkoa tai muuta vastaavaa yleisen tai yksityisen edun loukkausta.

Jätelain (646/2011) 124 §:n mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on laadittava Jätelain 100 §:ssä tarkoitetun **jätteen ammattimaisen keräyksen valvontaa** varten suunnitelma. Suunnitelman tulee perustua arviointiin jätteistä ja niiden jätehuollosta aiheutuvista riskeistä ja ympäristövaikutuksista. Suunnitelmassa on esitettävä tarkastusten tavoitteet ja painopisteet, suunnitelman kattama maantieteellinen alue, suunnitellut tarkastukset ja niiden tiheys, tarkastuksiin osallistuvat viranomaiset ja niiden yhteistyötä koskevat järjestelyt sekä muut tarkastusten asianmukaiseksi toteuttamiseksi tarpeelliset seikat. Suunnitelma on arvioitava uudelleen vähintään joka kolmas vuosi ja se on saatettava tarpeen mukaan ajan tasalle.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tulee laatia vastaava riskinarviointiin perustuva tarkastussuunnitelma myös sellaisten valvomiensa laitosten ja yritysten tarkastuksista, joiden toimintaan liittyy tai voidaan perustellusti olettaa liittyvän **jätteen kansainvälisiä siirtoja**. Lisäksi laitokset tai yritykset, joiden toiminnasta syntyy **vaarallista jätettä**, tulee tarkastaa määräajoin.

Maa-aineslain (555/1981) tai vesilain (587/2011) mukaisen valvonnan suunnittelu ei ole lakisääteistä, mutta tehokkaan valvonnan varmistamiseksi valvontaa on tarpeen suunnitella myös näiltä osin. **Maa-aineslaki velvoittaa suorittamaan tarkastuksen** riittävän usein toiminnan seuraamiseksi. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen **valvoo vesilain** ja sen nojalla annettujen päätösten ja määräysten noudattamista. Tämä valvontatehtävä on rinnakkainen valtion lupa- ja valvontaviraston kanssa, lukuun ottamatta osaa ojitusasioista, jotka kuuluvat kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen toimii vesihuoltolain (119/2001) mukaisena valvontaviranomaisena ja sille kuuluu **vesihuollon valvontatehtäviä** vesilaitosten toiminta-alueella, kuten arviointi kiinteistön liittämistä vesihuoltolaitoksen verkostoon ja liittämisvelvollisuudesta vapauttaminen.

Maastoliikennelain (1710/1995) ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten valvonta kuuluu osaltaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen valvoo muun muassa myöntämiensä maastoliikennelupien noudattamista. Maastoliikennelupaa edellytetään toistuvasti samassa maastossa tapahtuville moottorikäyttöisillä ajoneuvoilla suoritettaville kilpailuille tai harjoituksille, sekä myös yksittäiselle tapahtumalle mikäli siitä on odotettavissa huomattavia haittoja.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen hyväksyy merenkulun ympäristönsuojelulain (1672/2009) mukaisen **huvivenesataman jätehuoltosuunnitelman**. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtäviin kuuluu myös kunnan hyväksymien satamaa koskevien jätehuoltomääräysten valvonta.

1.2. Valvonnan suunnitelmallisuus ja tavoitteet

Valvontasuunnitelman ja -ohjelman tavoitteena on tehostaa valvontaa ja pyrkiä mahdollisimman hyvään vaikuttavuuteen kohdentamalla valvonta ympäristönsuojelun kannalta merkittävimpiin tehtäviin. Ympäristönsuojelulaki mahdollistaa valvontatehtävien

asettamisen tärkeysjärjestykseen, jos se on välttämätöntä niiden asianmukaiseksi hoitamiseksi.

Suunnitelmallisen valvonnan suunnittelussa käytetään riskinarviointia, jotta valvonta saadaan painotettua ympäristövaikutuksiltaan ja riskeiltään merkittävimpiin kohteisiin.

1.3. Valvonnan maksullisuus

Ympäristönsuojeluviranomaisen ympäristönsuojelulain mukaisista mahdollisuuksista maksujen perimiseen säädetään kyseisen lain 205 §:ssä.

Ympäristönsuojeluviranomainen voi periä maksun muun muassa lupahakemusten ja ilmoitusten käsittelystä, valvontaohjelmaan perustuvista määräaikaistarkastuksista ja muusta ohjelmaan perustuvasta säännöllisestä valvonnasta (kuten vuosiraporttien tarkastaminen) sekä tietyin ehdoin YSL 169 § (tarkastus onnettomuus-, haitta- ja rikkomustilanteissa), 175 § (rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen), 176 § (Määräys vesistön merkittävän pilaantumisen ja luontovahingon korjaamiseksi) ja 181 §:n (toiminnan keskeyttäminen) mukaisista tarkastuksista.

Ympäristönsuojelulain mukaisista maksuista säädetään Hollolan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen taksassa. Maksut on säädetty pääosin kiinteinä toimenpidekohtaisina maksuina, mutta esimerkiksi mikroyrityksen on mahdollista saada maksuista alennusta ympäristönsuojelulain 206 §:n mukaisesti.

Jätelain 144 §:n mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi periä maksun jätelain mukaisten ilmoitusten ja muiden asioiden käsittelystä, 124 §:ssä (tarkastukset ja valvontasuunnitelmat) tarkoitetusta määräaikaistarkastuksista sekä tarkastuksista ja muista valvontatoimista, jotka ovat tarpeen 75 (siivoamisesta määrääminen), 125 (yksittäisen määräyksen antaminen) ja 126 §:ssä (rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen) tarkoitetun kiellon tai määräyksen antamiseksi ja sen noudattamisen valvomiseksi. Myös jätelain mukaisista maksuista säädetään Hollolan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen taksassa.

Maa-aineslain mukaisten maksujen perimisestä säädetään maa-aineslain 23 §:ssä. Maa-aineslain mukaiset asiat ratkaiseva viranomainen voi periä maksun lupahakemuksen ja ottamissuunnitelman tarkastamisesta sekä ottamistoiminnan valvonnasta. Hollolassa maa-aineslain mukaiset maksut määräytyvät maa-ainestaksan perusteella. Sekä lupahakemusten käsittelyn että valvonnan maksut perustuvat otettavan maa-aineksen määrään, eli maksut ovat suuremmat kun ottomäärä on suurempi.

Muiden lakien osalta ympäristönsuojeluviranomaisen ei ole mahdollista periä maksua valvontatoimenpiteistä, vaan ainoastaan tekemistään päätöksistä tai rekisteröinneistä.

2. Hollolan ympäristöolosuhteet

Hollolan kunnassa on noin 23 000 asukasta. Kunnan alueelle sijoittuu useita luonto- ja ympäristöarvoiltaan merkittäviä alueita. Valtakunnallisesti arvokkaisiin maisema-alueisiin lukeutuu Kastarin-Hatsinan-Kutajoen maisema-alue. Perinnemaisemiin kuuluvat Heinlammin kalliokedot ja Luhdanjoen Tervalan niitty. Natura-2000 -verkostoon kuuluvia kohteita sijaitsee Hollolassa yhteensä kuusi: Kivijärvi, Kotajärvi, Kutajärven alue

(käsittäen myös Vesijärven lahdet kuten Laasonpohja, Kirkonlahti ja Kailanpohja), Pähkinäkukkula, Riihikallio-Pilkanmäki ja Tiirismaa. Lisäksi kunnan alueelle sijoittuu lukuisia pienempiä luonnonsuojelualueita ja luontotyyppikohteita sekä esimerkiksi laaja harjijensuojeluohjelma-alue.

2.1. Vesistöt

Kunnan 727 km² kokonaispinta-alasta vesialueita on 76 km². Kaikkiaan Hollolan kunnan alueella on kokonaan tai osittain 44 järveä, joista suurimmat ovat Vesijärvi, Pääjärvi ja Kivijärvi. Suojeltuja alueita lukuun ottamatta huomattava osa järvien valuma-alueista on maa- ja metsätalouskäytössä.

Järvien lisäksi Hollolan alueelle sijoittuu useita virtavesiä, joista suuri osa on suurempien virtavesistöjen latvavesiä. Latvavesistöihin kohdistuva kuormitus voi aiheuttaa merkittäviä vaikutuksia alapuolisille alueille. Hollolan virtavesissä esiintyy myös ainutlaatuisia, alkuperäistä taimenkantaa.

Riskitekijöitä vesistöille ovat muun muassa maa- ja metsätalous, maa-ainesten otto, maankäytön muutokset (mm. kasvipeitteisyyden vähentyminen) sekä erilaiset teolliset toiminnot. Monet rakentamiseen liittyvät toiminnot aiheuttavat vähintään tilapäistä kuormitusta vesistöihin.

2.2. Pohjavedet

Pohjavesivarannot ovat Hollolassa merkittävät. Hollolan alueella on yhdeksän vedenhankintaa varten tärkeää pohjavesialuetta (1-luokka) sekä 15 vedenhankintaan soveltuvaa pohjavesialuetta (2-luokka). Kolmella 1-luokan pohjavesialueella on lisäksi E-merkintä (pohjavesialue, jonka pohjavedestä pintavesi- tai maaekosysteemi on suoraan riippuvainen). Merkittävin osa pohjavesivaroista sijoittuu Kukonkoivu-Hatsinan pohjavesialueelle, joka lukeutuu Suomen laajimpiin pohjavesimuodostumiin ja on alueen vedenhankinnan kannalta tärkein pohjavesialue.

Hollolan kunnan lisäksi Hollolasta johdetaan talousvettä myös Lahteen, poikkeusoloissa tarvittaessa myös pääkaupunkiseudulle. Hollolan pohjavesialueet sijoittuvat suurimmaksi osaksi I Salpausselän reunamuodostumalle sekä siihen liittyviin pitkittäisharjuihin. Salpausselkävyöhykkeen ulkopuoleiset pohjavesialueet ovat pinta-alaltaan pienempiä pohjavesimuodostumia, joilla on merkitystä paikallisina vedenhankintalähteinä.

Mahdollisia pohjavettä vaarantavia riskikohteita ja -toimintoja ovat mm. teollisuus, liikenne ja tienpito, maa-ainestenotto, maatalous, polttonestesäiliöt ja muu kemikaalien varastointi sekä pilaantuneet maa-alueet. Teollisuus- ja yritystoimintoja on Hollolassa keskittynyt etenkin Salpakankaan ja Kukonkoivun alueille. Valtatie 12 kulkee Kukonkoivu-Hatsinan sekä Hämeenkosken alueella sijaitsevien Ilola-Kukkolanharjun ja Ahvenlammen pohjavesialueiden poikki. Maa-ainestenottotoimintaa on eniten Kukonkoivu-Hatsinan pohjavesialueella.

Asutukseen liittyviä mahdollisia pohjavesiriskejä ovat muun muassa kiinteistöjen lämmitysöljysäiliöt ja maalämpöjärjestelmät. Tiheämpää taajama-asutusta on keskittynyt etenkin Salpakankaan pohjavesialueelle. Taajama-alueilla sekä teollisuusalueilla laajat päälystetyt alueet voivat vähentää muodostuvan pohjaveden määrää, mikäli hulevedet

johdetaan pohjavesialueen ulkopuolelle. Jos hulevedet sisältävät haitallisia aineita, voivat ne maaperään imeytyessään aiheuttaa riskin pohjaveden laadulle.

Hollolan kunnan pohjavesialueiden suojelusuunnitelma on päivitetty vuonna 2021. Pohjaveden suojelun tavoitteena on turvata yhteiskunnan vedenhankinnalle tärkeät ja vedenhankintaan soveltuvat pohjavesivarannot ja niiden antoisuuden säilyminen sekä estää pohjaveden laadun heikkeneminen. Suojelusuunnitelmassa on huomioitu mm. Hämeen vesienhoidon toimenpideohjelma vuosille 2022 – 2027, jossa riskipohjavesialueiksi on Hollolassa määritetty Salpakankaan, Ilola-Kukkolanharjun sekä Toijalansuppien pohjavesialueet. Hollolan pohjavesialueiden suojelusuunnitelma ohjeistaa kuntatasolla mm. maankäytön suunnittelua ja lupakäsittelyjä pohjaveden suojelutavoitteiden saavuttamiseksi.

Hollolan kunnan ympäristönsuojelumääräyksissä on annettu määräyksiä talousjätevesien käsittelystä pohjavesialueilla ja ranta-alueilla. Vesihuoltolaitoksen toiminta-alueelta jätevedet johdetaan pääsääntöisesti Lahteen puhdistettavaksi. Hämeenkosken alueella toimii oma jätevedenpuhdistamo.

3. Säännöllinen valvonta

Säännöllisen valvonnan piirissä ovat ympäristönsuojelulain perusteella kaikki ympäristöluvan ja yleisen ilmoitusmenettelyn varaiset (jäljempänä ”ilmoituksenvaraiset”) kohteet sekä rekisteröidyt toiminnot. Maa-aineslain perusteella säännöllisesti valvotaan luvanvaraiset maa-ainestenottoalueet. Jätelain kohteista säännöllistä valvontaa edellyttävät jätehuoltorekisteriin merkitsemistä edellyttävät toiminnot, vaarallista jätettä tuottavat laitokset sekä toiminnot, joihin liittyy jätteen kansainvälisiä siirtoja.

Säännöllisen valvonnan välittömiä toimenpiteitä ovat lupa- tai ilmoituspäätösten mukaisten vuosiraporttien tarkastus, mahdollisten haitta- ja poikkeusilmoitusten käsittely sekä säännölliset tarkastuskäynnit. Kohteet tarkastetaan määräajoin erillisen valvontaohjelman mukaisesti. Laitosten valvontavastuut on jaettu toimialoittain viranhaltijoiden kesken

3.1. Valvontakohteet ja valvonnan priorisointi

Eniten säännöllisen valvonnan kohteita Hollolassa on maa-ainestenoton, eläinsuojien, jätteenkäsittelyn ja mineraalituotteiden valmistuksen (betonitehtaat) toimialoilla. Myös vaarallisia jätteitä tuottavia pieniä tai pienehköjä yrityksiä on arvioitu olevan merkittävä määrä.

Valvontaa priorisoidaan ympäristönsuojelulain mukaisten kohteiden osalta ensisijaisesti matriisiperiaatteeseen perustuvan riskiarvioinnin perusteella. Riskiarviointia päivitetään tarvittaessa valvonnassa saadun tiedon perusteella. Maa-aineslain ja jätelain mukaisten säännöllisen valvonnan kohteiden priorisointi tapahtuu pääsääntöisesti tapauskohtaisen harkinnan kautta, ja valvontatarpeiden arvioinnissa hyödynnetään kohteen valvonnassa aiemmin saatua tietoa.

3.1.1. Ympäristönsuojelulaki

Ympäristönsuojelulain mukaisista säännöllisen valvonnan kohteista ympäristöluvanvaraiset ja ilmoituksenvaraiset kohteet on ympäristönsuojelulain mukaisesti velvoitettu toimittamaan valvontaviranomaiselle vuosittain yhteenveto toiminnastaan. Vuosiyhteenvedot tarkastetaan osana kohteiden säännöllistä valvontaa, ja tarvittaessa vuosiyhteenvedossa ilmi tulleiden tietojen perusteella edellytetään lisäselvityksiä tai muita toimenpiteitä, kuten ympäristöhaittojen hallinnan tehostamista.

Rekisteröityjen kohteiden osalta riippuu toiminnasta ja sitä koskevasta valtioneuvoston asetuksesta, edellytetäänkö säännöllistä vuosittaista raportointia vai tuleeko vuosiyhteenvetotiedot toimittaa valvontaviranomaiselle vain erikseen pyydettyä.

Niin ympäristöluvanvaraisia, ilmoituksenvaraisia kuin rekisteröityjä kohteita valvotaan säännöllisin määräaikaistarkastuksin, joiden tiheys perustuu riskinarviointiin.

Ympäristönsuojelulain mukaiset säännöllisen valvonnan kohteet

Yritysten ja laitosten ympäristöluvan- tai ilmoituksenvaraisuus sekä rekisteröintivelvollisuus määräytyy ympäristönsuojelulain lukujen 4, 10 a ja 11 sekä liitteiden 1–4 mukaisesti. Tällaisia Hollolan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen säännöllisesti valvomia kohteita on kunnan alueella **51 kpl** (tilanne 1/2026). Kohteiden määrä on eritelty toimialoittain taulukossa 1.

Taulukko 1 – YSL säännöllisen valvonnan kohteet	
Toimiala	Kohteiden lukumäärä
Ympäristöluvanvaraiset toiminnot	
Metsäteollisuus	0*
Metalliteollisuus	0
Energiantuotanto	2
Polttoaineiden valmistus taikka kemikaalien tai polttonesteiden varastointi ja käsittely	1
Orgaanisia liuottimia käyttävä toiminta	1
Malmien tai mineraalien kaivaminen tai maa-ainesten otto	12
Mineraalituotteiden valmistus	5
Nahan tai tekstiilien laitosmainen tuotanto tai käsittely	0
Elintarvikkeiden tai rehujen valmistus	0
Eläinsuojat	12*
Liikenne	0*
Jätteiden ammattimainen tai laitosmainen käsittely sekä jätevesien käsittely	6
Muu toiminta (ampumaradat)	2
YSL 28 § 2 mom. mukaiset pienet toiminnot	1
Ilmoituksenvaraiset toiminnot	
Eläinsuojat	2
Pienet ampumaradat	1
Rekisteröitävät toiminnot	
Jakeluasemat	4
Asfalttiasemat	2
Säännöllisen valvonnan kohteita yhteensä	51

* Lisäksi 1 kohde, jonka ympäristölupa odottaa rauettamista (osassa näistä kohteista tulee myös tehdä toiminnan lopettamiseen liittyvää valvontaa)

Edellisessä valvontasuunnitelmassa kohteita oli yhteensä 62. Kohteiden merkittävää vähentymistä selittää mm. se, että tässä suunnitelmassa edellä olevasta taulukosta jätettiin pois ne kohteet, joiden lupapäätös odottaa rauettamista. Näiden kohteiden osalta toiminta on loppunut tai se ei ole koskaan edes alkanut eikä tule alkamaan, mutta ympäristöluvan rauettamispäätöstä ei ole vielä tehty. Koska toimintaa ei ole, kohteiden ei kuitenkaan katsota enää olevan säännöllisen valvonnan kohteita. Kahden viime vuoden aikana on pystytty tekemään useita rauettamispäätöksiä sitä odottaneiden kohteiden osalta, joten myös rauettamista odottavien lupapäätösten määrä on vähentynyt.

Riskinarviointi

Määräaikaistarkastusten tiheys (1, 3, 5 tai 8 vuoden välein) ja valvonnan mahdolliset painopisteet pohjautuvat ympäristöriskien arviointiin. Riskit arvioidaan riskimatriisityyppisesti toimialaan sekä laitosten sijaintiin ja toimintaan liittyvien merkittävien ympäristönäkökohtien sekä valvontahistorian perusteella. Arviointimenettely on pääpiirteissään sama kuin edeltävällä kaudella 2022-2025.

Toimialakohtaisessa riskiarvioinnissa on huomioitu:

- Päästöt ilmaan (ml. pöly ja haju), määrä ja laatu
- Melupäästöt ja tärinä
- Viemäriin johdettavat jätevedet, määrä ja laatu
- Vesistöön johdettavat jätevedet, määrä ja laatu
- Muodostuvat jätteet, määrä ja laatu
- Päästöt maaperään ja pohjaveteen
- Roskaantuminen ja epäsiisteys
- Vaarallisten aineiden määrä
- Onnettomuuksien ja häiriöpäästöjen riski.

Tunnistetut toimialakohtaiset riskit on pisteytetty taulukon 2 mukaisesti. Yhteenlasketuista pisteistä muodostuvat toimialakohtaiset riskipisteet (esimerkiksi kaikkien eläinsuojien toimialakohtainen riskipistemäärä on sama).

Taulukko 2 - Toimialakohtaisen riskin merkittävyyden arvioiminen	
Pisteet	Riskin merkittävyys
0	Ei riskiä (toiminnalla ei ole ympäristövaikutuksia)
1	Vähäinen (lyhytaikainen viihtyvyyshaitta, ei ympäristön pilaantumisen vaaraa)
2	Kohtalainen (aiheuttaa viihtyvyyshaittaa tai ympäristön pilaantumisen vaaraa)
3	Merkittävä (aiheuttaa vaaraa terveydelle, merkittävää ympäristön pilaantumiseen vaaraa)

Taulukko 3 - Riskipisteiden osoittama toimialakohtainen valvontaluokka ja tarkastusväli		
Pisteet (toimiala)	Valvontaluokka	Tarkastustiheys
Yli 15	I	Kerran vuodessa
10 - 14	II	Kerran 3 vuodessa
5 - 9	III	Kerran 5 vuodessa
0 - 4	IV	Kerran 8 vuodessa

Sijaintiin ja toimintaan liittyvät riskit on arvioitu laitoskohtaisesti ja pisteytetty taulukon 4 mukaisesti. Mikäli sijainnin tai toiminnan osatekijään liittyy riskiä, on pistemäärä 1. Jos osatekijään ei arvioida liittyvän riskiä, on pistemäärä 0. Laitoskohtaiset riskipisteet muodostuvat taulukon 4 mukaisista yhteenlasketuista pisteistä.

Taulukko 4 - Laitoskohtaisen sijainti- ja toimintariskin arviointi	
Pisteet	Sijaintiriski
0 tai 1	Pohjavesi
0 tai 1	Pintavesi
0 tai 1	Asutuksen / loma-asutuksen läheisyys
0 tai 1	Vaikutuspiirissä olevat muut herkäät kohteet (koulut, sairaalat, luonnonsuojelu- ja virkistysalueet)
Pisteet	Toimintariski
0 tai 1	Toiminnan luonne ja laajuus
0 tai 1	Tilat ja laitteet
0 tai 1	Tuotantoon ja valmistukseen liittyvät tekijät
0 tai 1	Kuljetukset ja varastointi
0 tai 1	Valvontahistoria (tarkkailujen edustavuus ja kattavuus, tarkkailutulokset, lupamääräysten ja säädösten noudattaminen, tapahtuneet onnettomuudet ja poikkeustilanteet, vapaaehtoiset ympäristöjärjestelmät)

Laitoksen valvontaluokka määräytyy riskipisteiden yhteismäärästä (laitoskohtaiset + toimialakohtaiset pisteet; taulukko 5).

Taulukko 5 - Yhteispisteiden osoittama valvontaluokka ja tarkastustiheys		
Riskipisteet (toimiala+laitos)	Valvontaluokka	Tarkastustiheys
Yli 23	I	Kerran vuodessa
16 – 22	II	Kerran 3 vuodessa
9 - 15	III	Kerran 5 vuodessa
0 - 8	IV	Kerran 8 vuodessa

Laitoskohtainen arviointi päivitetään tarvittaessa tarkastuskäyntien ja muun valvonnan, mm. Vuosiraporttien ja tarkkailutulosten sekä mahdollisten poikkeamien, haittailmoitusten ja muiden vastaavien havaintojen perusteella. Valvontaluokkaa voidaan muuttaa myös yksittäisestä, perustellusta syystä, esimerkiksi jos vuosiraporttia ei toimiteta lainkaan, tai jokin riskitekijä (esim. Pohjavesialueella) korostuu erityisesti.

Suoritetun riskiarvioinnin perusteella laitokset jakautuvat määrällisesti taulukon 6 mukaisiin valvontaluokkiin (tilanne 1/2026). Päättyneille toimintoille on valvontaohjelmaan huomioitu vain tarvittaessa lopputarkastus (ei enää varsinaista valvontaluokkaa).

Taulukko 6 - Valvontaluokkiin sijoittuvien toimintojen määrät ja kuvaukset riskiluokista		
Valvonta-Luokka	Kohteiden Määrä	Kuvaus riskiluokasta
I	0	Ympäristöpäästöllä voi olla terveyteen tai ympäristön tilaan liittyviä merkittäviä seurauksia. Vaikutukset ovat pitkäaikaisia. Toimintaa on valvottava tiheästi, valvontakäynnit kerran vuodessa.
II	18	Ympäristöpäästöllä voi olla viihtyvyyteen ja ympäristön tilaan liittyviä, kestoaltaan vaihtelevia seurauksia. Toimintaa on valvottava tavanomaisella tiheydellä, valvontakäynnit kerran kolmessa vuodessa.

III	16	Ympäristöpäästöllä voi olla vähäisiä tai lyhytaikaisia vaikutuksia. Ei aiheuta ympäristön pilaantumista. Toimintaa valvottava tavanomaisella tiheydellä kerran viidessä vuodessa.
IV	13	Ympäristöpäästöllä ei juurikaan vaikutusta ympäristöön. Toimintaa valvottava tavanomaista harvemmin, valvontakäynnit kerran kahdeksassa vuodessa.
?	4	Valvontaluokkaa ei vielä määritetty

3.1.2. Maa-aineslaki

Maa-aineslain (555/1981) mukaan kunnan tehtävänä on ohjata ja valvoa maa-ainesten ottamista. Lain mukaan siinä tarkoitettuun maa-ainesten ottamiseen on oltava lupa. Luvanvaraisuus ei kuitenkaan koske lainvoimaisen asemakaavan toteuttamiseen liittyvään rakentamista valmistelevaa kaivamista tai louhintaa, eikä ainesten ottoa tavanomaista kotitarvekäyttöä varten asumiseen tai maa- ja metsätalouteen.

Voimassa olevia maa-aineslupakohteita on Hollolassa **17 kpl**, sekä niiden lisäksi kaksi kohdetta (maa-aines- ja ympäristöluvan yhteishakemuksia), joissa myönteinen lupapäätös on hallinto-oikeuden käsiteltävänä ja viisi kohdetta, joissa maa-ainesluvan voimassaolo tai maa-ainesten ottaminen on päättynyt, mutta jälkihoitotoimenpiteiden valvonta on joiltain osin kesken (tilanne 1/2026). Voimassa olevista maa-aineslupakohteista seitsemällä on maa-ainesluvan lisäksi ympäristölupa louhintaan ja/tai murskaukseen ja/tai maankaatopaikan toimintaan.

Maa-ainesasetuksessa (926/2005) säädetään, että valvontaviranomaisen tai sen määräämän viranhaltijan on suoritettava tarkastus riittävän usein toiminnan seuraamiseksi, ottaen huomioon luvan saajan järjestämä omavalvonta ja asiantuntemus sekä ottamistoiminnan laatu ja laajuus. Asetuksessa todetaan, että maa-ainesten ottamisen on päätyttyä tai luvan voimassaoloajan kuluttua umpeen, on alueella toimitettava lopputarkastus. Lisäksi asetuksessa säädetään toimenpiteistä, jotka ainesten ottajan on suoritettava ennen ottamisen aloittamista. Käytännössä maa-ainestenottoalueille on siis tehtävä myös aloitustarkastus ennen kuin luvan haltija voi aloittaa ainesten ottamisen, ja maa-ainesten oton valvontaa koskevissa oppaissa tätä myös tuodaan esille.

Maa-aineslupakohteiden osalta tarkastetaan valvontakäynneillä, että lupakohteissa noudatetaan ottamissuunnitelmaa, päätöksessä annettuja määräyksiä ja maa-aineslaissa asetettuja rajoituksia. Maa-aineslupakohteet tarkastetaan pääasiassa vuosittain, mutta jos toiminta on hyvin vähäistä tai se on kokonaan tauolla, voidaan tarkastusväliä pidentää. Koska kohteet tarkastetaan usein, on tarkastuksissa tarvittaessa mahdollista keskittyä tiettyyn teemaan.

Maa-ainesasetuksen mukaisesti tarkastus tulee suorittaa myös maa-ainesluvan haltijan, asianosaisten tai muiden perusteltujen vaatimusten vuoksi, jollei tarkastusta ole pidettävä ilmeisen tarpeettomana.

3.1.3. Jätelaki

Jätelain mukaiset velvoitteet ovat tuoreimpia lisäyksiä ympäristönsuojeluviranomaisen säännöllistä valvontaa koskeviin tehtäviin. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen osalta varsinaista jätelain valvontasuunnitelmaa edellytetään jätteen ammattimaisen keräyksen sekä jätteen kansainvälisten siirtojen osalta, mutta myös esimerkiksi vaarallisen jätteen tuottajia tulee valvoa määräajoin.

Jätelain mukaisten säännöllistä valvontaa edellyttävien kohteiden kattava kartoittaminen ja listaaminen on haastavaa, sillä lukuun ottamatta rekisteröitävää jätteenkeräystoimintaa, ei toimijoilla ole suoraa lakiin kirjattua veloitetta ilmoittaa toimintaansa liittyvästä jätteenkäsittelystä ympäristönsuojeluviranomaiselle, jos toiminta ei vaadi esimerkiksi ympäristölupaa. Monet kohteet tulevatkin ilmi joko muun valvonnan yhteydessä, kansalaisten ilmoitusten kautta tai erillisen, resursseja vaativan selvitystyön kautta.

Jätteen kansainväliset siirrot

Kansainvälisten siirtojen mahdollisuus huomioidaan jätteiden ammattimaista tai laitosmaista käsittelyä tai ammattimaista jätteenkeräystä harjoittavien toimijoiden valvonnassa. Muilta osin (esimerkiksi käytetyt ajoneuvot) valvonta perustuu pääasiassa ilmoituksiin tai toimenpidepyyntöihin, ja ne käsitellään kohdan 4.2 mukaisesti, tarvittaessa yhteistyössä tullin tai muun asianmukaisen viranomaisen kanssa. Jätelain 124 §:n (Tarkastukset ja valvontasuunnitelmat) mukaan valvontaviranomaisen on laadittava valvontasuunnitelma sellaisista ko. pykälässä mainituista toiminnoista, joihin liittyy tai voidaan olettaa liittyvän jätteen kansainvälisiä siirtoja.

Rekisteröitävä jätteenkeräystoiminta

Jätelain 100 §:n mukaan jätteen ammattimaista keräystoimintaa harjoittavan on tehtävä ilmoitus kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle toiminnan merkitsemiseksi jätehuoltorekisteriin. Jätelain 124 §:n (Tarkastukset ja valvontasuunnitelmat) mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on laadittava 100 §:ssä tarkoitetun jätteen ammattimaisen keräyksen valvontaa varten suunnitelma.

Hollolassa on tunnistettu alle kymmenen ammattimaista jätteenkeräystä harjoittavaa toimijaa. Keräystoiminta kattaa sekä hyötyjätteiden että vaarallisten jätteiden keräystä. Osa rekisteröintitiedoista on vanhentuneita. Suunnittelukauden tavoitteena on saattaa rekisteröinti- ja valvontatiedot riskiarviointeineen ajan tasalle. Pisin tarkastusväli (esim. hyötyjätteiden keräyspisteet) on kymmenen vuotta.

Vaarallista jätettä tuottavat yritykset

Jätelain 124 §:n mukaan valvontaviranomaisen on määräajoin asianmukaisesti tarkastettava sellaiset laitokset ja yritykset, joiden toiminnassa syntyy vaarallista jätettä. Laista ei kuitenkaan tule suoraa veloitetta laatia näiden kohteiden osalta varsinaista valvontasuunnitelmaa. Suurimmalla osalla merkittäviä määriä vaarallista jätettä tuottavista yrityksistä on ympäristölupa. Ympäristöluvan- tai ilmoituksenvaraisten toimijoiden sekä rekisteröitävien toimintojen jätehuolto käsitellään kokonaisuudessaan säännöllisen valvonnan yhteydessä. Vastaavasti Kemikaaliturvallisuuslain (390/2005) nojalla valvottavien kohteiden toiminta tarkastetaan säännönmukaisesti TUKES:n tai Pelastuslaitoksen toimesta.

Muita Hollolan valvottavia kohteita kartoitetaan ja tarkastetaan resurssien mukaan. Tarkastukset keskitetään toimintoihin, joissa muodostuu suuria määriä vaarallisia jätteitä tai joissa muodostuvat vaaralliset jätteet ovat ympäristön kannalta erityisen haitallisia. Valvonnan tarvetta arvioitaessa kiinnitetään huomiota sijaintiriskiin ja mm. mahdollisiin haittailmoituksiin. Toiminnot, joissa syntyvän vaarallisen jätteen määrä ja laatu ovat merkittäviä, ovat esimerkiksi moottoriajoneuvojen huolto ja korjaus, metalliteollisuus sekä koneiden ja laitteiden valmistus.

Vaarallista jätettä tuottavia yrityksiä on eniten teollisuusalueilla Salpakankaalla, Kukonkoivussa ja Hämeenkosken Ojastenmäellä. Näiden alueiden osalta vaarallisen jätteen valvontaa pyritään tekemään säännöllisesti neljän vuoden välein. Muilla alueilla valvontaa tehdään resurssien puitteissa keskittyen erityisesti alueille, joilla on yrityskeskittymiä.

Aiemmin laaditun vaarallisen jätteen valvontasuunnitelman mukaista valvontaa on ehditty tekemään vuosien 2020-21 aikana 13 tarkastuskäynnin verran Salpakankaan ja Kukonkoivun teollisuusalueilla. Tämän jälkeen resurssitilanne ei ole mahdollistanut vaarallista jätettä tuottavien yritysten säännönmukaista valvontaa.

Salpakankaan teollisuusalueella on 08/2024 – 09/2025 oli käynnissä ”Salpakankaan teollisuusalueen kaupunkivesien hallinnan neuvontahanke”, jossa mm. tehtiin neuvontapaketti kiinteistönomistajille ja toiminnanharjoittajille sekä annettiin neuvontaa kiinteistöillä. Tässä yhteydessä käytiin läpi myös yritysten jätehuoltoa ja annettiin siihen liittyvää neuvontaa. Hanke ei kuitenkaan ollut viranomais toimintaa ja neuvonnan vastaanottaminen perustui vapaaehtoisuuteen. Hankkeessa saatiin jonkinlainen yleiskuva Salpakankaan teollisuusalueen tilanteesta myös jätehuollon ja vaarallisten jätteiden osalta.

Valvontakauden 2026-29 aikana tavoitteena on edistää vaarallista jätettä tuottavien toimijoiden valvonnan suunnitelmallisuutta. Valvonnan suunnittelussa olisi mahdollista hyödyntää esimerkiksi työharjoittelijoiden työpanosta.

3.2. Valvontaohjelma ja sen seuranta

Valvontaohjelma koostuu valvontatoimien yhteenvedosta ja valvontaorganisaation sisäiseen käyttöön tarkoitetuista kohde- ja toimenpidetaulukoista. Valvontaohjelma sisältää tiedot kaikista toteutettavista luvanvaraisten, ilmoituksenvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen määräaikaistarkastuksista ja niiden muista säännöllisen valvonnan toimenpiteistä. Valvonnassa tehtyjen havaintojen myötä riskinarviointia ja valvonnan painopisteitä päivitetään tarpeen mukaan.

Valvontaohjelma kattaa säännöllisen valvonnan kokonaisuudessaan, eli ympäristönsuojelulain lisäksi myös jätelain ja maa-aineslain mukaisen valvonnan. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi päättää valvontaohjelman kauden. Yleinen tapa on laatia valvontaohjelma vuosittain. Valvontaohjelma on pidettävä uusien ja poistuvien luvanvaraisten toimintojen osalta jatkuvasti ajan tasalla.

3.2.1. Valvontaohjelman laadinta ja ylläpito

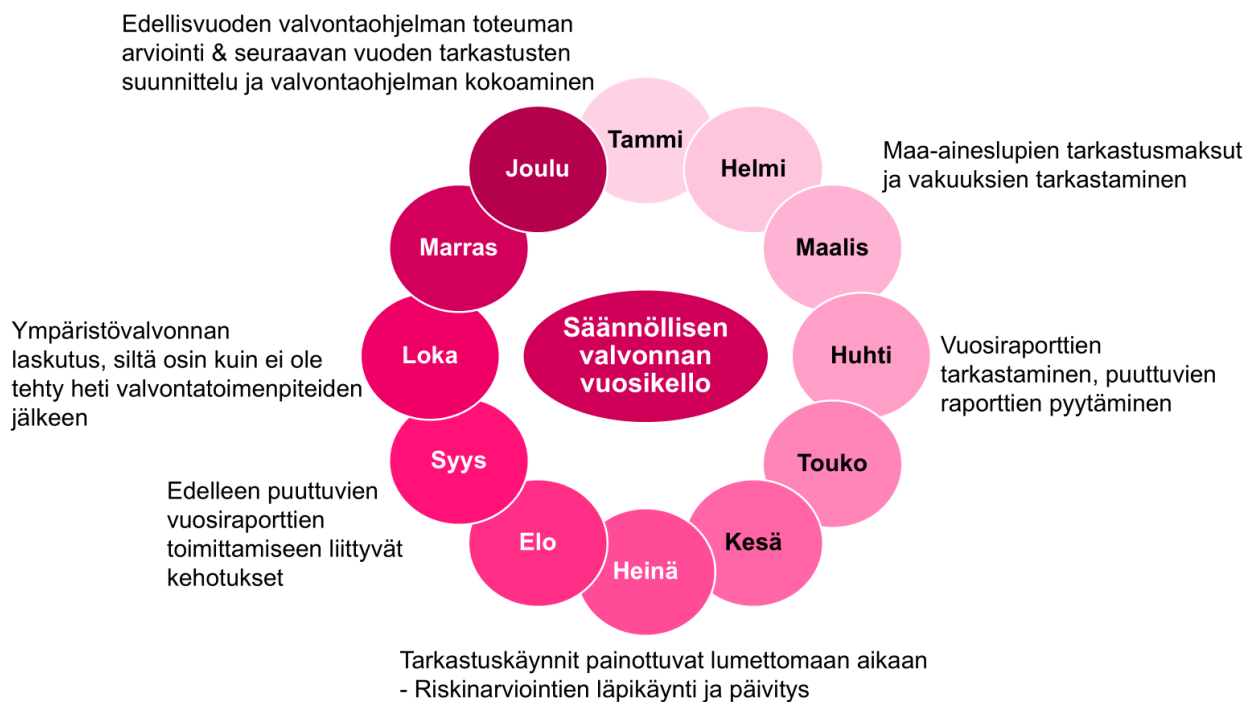
Valvontaohjelma laaditaan Hollolassa vuosittain. Valvontaohjelmassa käydään läpi suunnitelma tulevan vuoden säännöllisen valvonnan tarkastuksista. Lisäksi valvontaohjelmassa esitellään menneen vuoden valvontatoimenpiteiden toteumatiedot, sisältäen tiedot suunnitelmallisten tarkastusten toteutumisesta sekä vuosiraportoinneista.

Valvontaohjelmataulukko laaditaan suunnitelmakausittain ja sitä ylläpidetään jatkuvasti. Valvontaohjelmataulukko sisältää perustiedot valvontakohteista, riskiluokitukset, tiedot tarkastuksista ja vuosiraportoinnin toteumasta muutaman edellisen vuoden ajalta sekä mahdolliset valvonnan kannalta olennaiset lisätiedot. Jäljitettävyyden ja historiatietojen säilyvyyden vuoksi valvontaohjelmataulukkoon luodaan vuosikohtaiset välilehdet.

3.2.2. Valvonnan vuosikello ja toteuman seuranta

Säännöllisen valvonnan toteutumista seurataan vuosittain. Edellisvuoden valvontaohjelman toteutuminen raportoidaan valvontajaostolle alkuvuodesta. Yhteenvedossa esitetään lisäksi alkaneen vuoden valvontaohjelman sisältö.

Säännöllisen valvonnan suunnittelu, toteutus ja seuranta on suuntaa antavasti aikataulutettu seuraavassa esitettyyn ympäristövalvonnan vuosikelloon.

4. Tapauskohtainen valvonta

Tapauskohtaisella valvonnalla tarkoitetaan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtäväksi lainsäädännöllä osoitettua ei-säännöllistä valvontaa. Tapauskohtaisen valvonnan mahdolliset tarpeet tulevat esiin pääsääntöisesti kuntalaisyhteydenottojen kautta.

Valvonnan toteuttamisessa sekä kohteiden priorisoinnissa käytetään viranomaisen harkintavaltaa, jonka pohjana on riskiperusteinen arviointi. Valvontatoimenpiteiden tarpeen arviointiin vaikuttavat haitan laadun ja laajuuden ohella näin ollen esimerkiksi kohteen sijainti suhteessa pohjavesialueisiin, vesistöihin, luonnonsuojelualueisiin, asutukseen tai muihin häiriintyviin kohteisiin.

4.1. Kertaluonteista toimintaa koskeva ilmoitusmenettely

Tietyistä ympäristöhaittaa aiheuttavista kertaluonteisista toiminnoista tulee ympäristönsuojelulain mukaan tehdä ilmoitus kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle toimitetaan kertaluonteisen toiminnan ilmoituksia melua ja tärinää aiheuttavasta tilapäisestä toiminnasta (YSL 118 §, nk. meluilmoitus), koeluonteisesta toiminnasta (YSL 119 §) sekä poikkeuksellisesta tilanteesta muussa kuin luvanvaraisessa, ilmoituksenvaraisessa tai rekisteröitävässä toiminnassa (YSL 120 §).

Edellä mainituista ennakoitavissa ovat melua tai tärinää aiheuttava toiminta, koeluonteinen toiminta sekä 120 §:n osalta purkutoiminta. Nämä lyhytaikaiset tai muutoin tilapäiset toiminnot tarkastetaan vain, mikäli ilmoituksen johdosta annettua päätöstä ei noudateta tai haitta muutoin osoittautuu ennakoitua selvästi merkittävämmäksi. Tarkastustarpeen laukaisijana toimii yleensä kuntalaiselta saatu toimenpidepyyntö tai haittailmoitus.

4.2. Tarkastus onnettomuus-, haitta- ja rikkomustilanteissa (YSL 169 §)

Toiminnanharjoittajien (myös muiden kuin lupavelvollisten) tulee ilmoittaa ympäristönsuojeluviranomaiselle ympäristövahingoista ja muista vastaavista ennakoimattomista tilanteista (YSL 120 §: poikkeuksellinen tilanne muussa kuin luvanvaraisessa, ilmoituksenvaraisessa tai rekisteröitävässä toiminnassa). Korjaavien toimenpiteiden määrittäminen ja varmistaminen edellyttävät mahdollisesti tarkastusta ja ilmoituksen johdosta annetun päätöksen jälkikäteisvalvontaa.

Yleisten haittailmoitusten ja toimenpidepyyntöjen käsittelytarve harkitaan tapauskohtaisesti. Käsittelyyn otetaan asiat, jotka koskevat säännöllisen valvonnan kohteita. Muut asiat käsitellään (tarvittaessa viranhaltijan omana vireillepanona) pikaisesti, jos ne koskevat pohjavesialueille sijoittuvaa pohjaveden pilaantumisen vaaraa aiheuttavaa haittaa, merkittävää määrää vaarallisia jätteitä tai terveyshaittaa aiheuttavaa ympäristön pilaantumista. Lisäksi laajalle ulottuviin haittoihin, tai jos tilanteessa on riski haitan laajenemisesta, pyritään puuttumaan mahdollisimman nopeasti. Muussa tapauksessa ilmoitukset käsitellään resurssien mukaan työtilanteen niin salliessa.

Viihtyvyyshaittoja koskevia valvonta-asioita käsitellään vain haitankärsijän kirjallisesta vireillepanosta. Asianosaisen, tai muun YSL 186 §:ssä määritetyn vireillepanoon oikeutetun tahon, kirjallinen vireillepano edellyttää aina asian selvittämistä ja valituskelpoisen päätöksen antamista.

Haittailmoitusten mukaiset tilanteet liittyvät tyypillisesti ympäristönsuojelulain, sen nojalla annettujen asetusten (esim. nitraattiasetus) tai ympäristönsuojelumääräysten valvontaan. Jätelain yleinen valvonta kattaa erityisesti roskaantumiset. Jätehuoltomääräysten mukaisia valvontakohteita ovat esimerkiksi järjestettyyn jätteenkuljetukseen liittymättömät

kiinteistöt tai jätteiden omatoimiseen käsittelyyn liittyvät haitat (esim. kompostointi, jätteen polttaminen).

4.3. Muiden lakien mukainen valvonta

Lainsäädännössä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle on määrätty monipuolisesti myös muiden erityislakien mukaista valvontaa.

4.3.1. Vesilain valvonta

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen valvoo vesilain (587/2011) ja sen nojalla annettujen päätösten ja määräysten noudattamista. Tämä valvontatehtävä on rinnakkainen lupa- ja valvontaviraston kanssa, lukuun ottamatta mm. osaa ojitusasioista, jotka kuuluvat kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Muita vesilain mukaisia asioita ovat mm. ruoppausilmoitukset ja niitot, joiden osalta valvontaa on pääasiallisesti hoitanut ilmoitukset käsittelevä valtion viranomainen. Vesirakentaminen kuuluu osin myös rakennusvalvonnan vastuulle.

4.3.2. Vesihuoltolain valvonta

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen toimii vesihuoltolain (119/2001) mukaisena valvontaviranomaisena yhdessä terveydensuojeluviranomaisen sekä valtion viranomaisen kanssa. Verkostoihin liittymistä valvotaan yhdessä vesihuoltolaitoksen kanssa.

4.3.3. Maastoliikennelain valvonta

Maastoliikennelain (1710/1995) mukaan moottorikäyttöisillä ajoneuvoilla tapahtuvaan kilpailujen ja harjoitusten toistuvaan tai pysyvään järjestämiseen samassa maastossa on haettava kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen lupa (ns. maastoliikennelupa). Lupaa ei kuitenkaan tarvita tätä tarkoitusta varten asemakaavassa varatulle alueelle tai alueelle, jolle on annettu ympäristönsuojelulaissa tarkoitettu ympäristölupa. Lupa on haettava myös yksittäisen tapahtuman järjestämiseen, jos tapahtumasta on odotettavissa huomattavia haittoja luonnolle, muulle ympäristölle, asutukselle, yleiselle virkistyskäytölle, kalastukselle tai muulle yleiselle tai yksityiselle edulle.

Maastoliikennelain mukaan lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten yleinen valvonta kuuluu Lupa- ja valvontavirastolle ja kunnassa kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen valvoo siis muun muassa myöntämiensä maastoliikennelupien noudattamista. Moottorikäyttöisten ajoneuvojen käyttämistä maastossa valvovat poliisi, tullilaitos ja rajavartiolaitos, sekä hallinnassaan olevilla alueilla metsähallitus.

4.3.4. Vesiliikennelain valvonta

Vesiliikennelain (782/2019) mukaan Moottorikäyttöisellä vesikulkuneuvolla suoritettavien kilpailujen, harjoitusten tai muiden tapahtumien toistuvaan tai pysyvään järjestämiseen

samalla vesialueella on haettava, sen lisäksi, mitä luvanvaraisuudesta säädetään muualla laissa, kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen lupa (nk. vesiliikennelupa). Lupaa ei kuitenkaan tarvita tätä tarkoitusta varten asemakaavassa varatulle alueelle eikä alueelle, jolle on annettu ympäristönsuojelulaissa (527/2014) tarkoitettu ympäristölupa. Lupa on haettava myös yksittäisen tapahtuman järjestämiseen, jos tapahtumasta on odotettavissa merkityksellisiä ympäristöhaittoja.

Vesiliikennelain noudattamisen valvonta kuuluu ympäristöhaittojen ehkäisemisen ja niiden torjumisen osalta Lupa- ja valvontavirastolle.

4.3.5. Merenkulun ympäristönsuojelulain valvonta

Merenkulun ympäristönsuojelulain (1672/2009) mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen hyväksyy huvivenesataman jätehuoltosuunnitelman ja valvoo satamien jätehuoltoa. Satamien (Hollolassa kaksi kappaletta) jätehuolto tarkastetaan kerran kolmessa vuodessa tai resurssien mukaan.

4.3.6. Ulkoilulain valvonta

Ulkoilulain mukaisia sekä pysyviä että tilapäisiä (enintään 14 vrk) leirintäalueita valvoo Hollolassa kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Pysyviä leirintäalueita Hollolassa on yksi. Tarkastuksia on tehty tarpeen ja resurssien mukaan.

5. Valvonnan voimavarat

Käytettävissä oleviin valvonnan voimavaroihin vaikuttaa voimakkaasti esimerkiksi kulloinkin käsiteltävänä olevien lupahakemusten, ilmoitusten ja kirjallisten vireillepanojen määrä. Käsiteltäväksi tulevien päätösasioiden ennakoiminen on mahdollista vain osittain, mutta lakisääteiset valvontatehtävät olisi kyettävä hoitamaan niistä riippumatta. Valvonnan lainsäädännön näkökulmasta riittävä toteuttaminen vaatii toisinaan voimakastakin priorisointia, mutta liian niukoilla resursseilla sekään ei välttämättä riitä takaamaan lakisääteisten tehtävien viivytyksetöntä hoitamista.

5.1. Resurssit ja työn organisointi

Hollolan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävissä työskentelee kolme viranhaltijaa: kaksi ympäristötarkastajaa ja ympäristösihteeri. Toinen ympäristötarkastaja on työskennellyt viime vuodet 80-prosenttisella työajalla. Tukipalveluja on saatavissa asiakirjojen kirjaamiseen ja arkistointiin sekä laskutukseen viranhaltijan tekemän toimeksiannon pohjalta. Vuosien 2021-2024 aikana ympäristövalvonnassa oli täytettynä määräaikaikainen virka, joka koski pääasiassa vesihuoltoprojektin hoitamista.

Hollolan kunnan organisaatioon on edellisen valvontasuunnitelman laatimisen jälkeen lisätty vakituinen projektiasiantuntijan tehtävä. Ympäristövalvonnan tehtäväkenttään liittyen projektiasiantuntijan työtehtäviin kuuluu muun muassa kunnan ilmastoasioiden koordinoitua, ympäristönsuojelun edistämiseen liittyvien hankkeiden valmistelua ja koordinoitua, vieraslajiasioiden hoitoa, kunnan luontokohteiden kehittämisen ja ylläpidon koordinoitua sekä Monta luontoa -ohjelman valmistelua, päivittämistä, seuranta ja toteuttamista.

Kaikki ympäristövalvonnan viranhaltijat toimivat organisatorisesti samalla tasolla asiantuntijoina ja hoitavat työn organisoinnin käytännön tasolla itse. Ympäristösihteeri toimii valvontajaoston esittelijänä yhdessä kehityspäällikön kanssa. Ympäristövalvonta kuuluu samaan yksikköön rakennusvalvonnan kanssa, ja yksikön esihenkilönä toimii kehityspäällikkö.

Ympäristövalvonnan henkilöstömäärä ei nykyisessä työtilanteessa riitä kaikkien kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen vastuulla olevien lakisääteisten tehtävien hoitamiseen. Tässä suunnitelmassa esitetyt valvontatehtävät muodostavat vain osan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen lakisääteisistä tehtävistä. Lakisääteisten valvonta- ja edistämistehtävien lisäksi yksikön henkilöstö hoitaa kunnan ympäristönsuojelun yleistehtävää, hallinnollisia tehtäviä sekä toimii kunnan omana ympäristönsuojelun asiantuntijana.

Kuntien ympäristönsuojelun resursseja vertaillaan usein asukasluvun perusteella. Asukasluku ei yksinään korreloi työmäärään kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävässä, vaan kunnan kokoa ja työmäärää arvioitaessa huomioitavaksi tulevat myös maa- ja vesipinta-ala, ympäristön erityispiirteet, kuten pohjavesialueiden sijainti ja määrä sekä kunnan yhdyskuntarakenteen ja maankäytön luonteet. Hollolassa on runsaasti maa- ja vesipinta-alaa, laajoja ja valtakunnallisesti merkittäviä pohjavesialueita riskisijainnilla sekä maan- ja ympäristön käytön painetta kaupunkikeskuksen läheisyyden vuoksi. Nämä ovat ympäristönsuojeluyksikön työllistävyyttä lisääviä seikkoja.

5.2. Pitkän aikavälin työtilanteen arviointi

Suunnitelmallisen valvonnan toteuma on vuosien heikentymisen jälkeen noussut melko hyvälle tasolle. Nykyisellään voidaan todeta, että valvontasuunnitelman mukaisista tarkastuksista pystytään pääosin toteuttamaan ympäristönsuojelulain ja maa-aineslain mukaiset tarkastukset. Jätelain lakisääteinen valvonta ei toteudu lain edellyttämällä tavalla. Vesilain tai muun valvottavan lainsäädännön valvontakäyntejä pystytään tekemään vähän. Toiminnanharjoittajien ja kuntalaisten yhteydenottojen kautta esille tulleiden asioiden kiireellisyyttä ja vakavuutta arvioidaan riskiperusteisesti. Kiireelliseksi arvioidut tapaukset pyritään hoitamaan viipymättä, ja vähäisempiä tapauksia hoidetaan resurssien salliessa.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella on ratkaisupakko kirjallisten vireillepanojen ja omassa valvonnassa esille tulleiden merkittävien rikkomusten osalta. Nämä ovat usein eniten työaikaa vieviä menettelykokonaisuuksia. Tällaisia valvonta-asioita oli vireillä vuoden 2025 lopulla 9 eri tapauksia. Vuosittain on ratkaistu joitakin tapauksia. Osa tapauksista, jotka vielä edelliseen valvontasuunnitelmaan oli merkitty vireillä oleviksi, on ratkennut itseksensä tai eivät muuten ole enää ajankohtaisia.

Viime vuosina yhä suurempi osa ympäristövalvonnan työpanoksesta on kulunut nk. ympäristönsuojelun edistämistehtäviin, eli esimerkiksi erilaisten vesienhoidollisten hankkeiden ja projektien hoitamiseen tai niihin osallistumiseen. Vuosien 2023-2024 aikana oli käsiteltävänä myös poikkeuksellisen paljon erilaisia lupa-asioita. Edistämistehtäviin käytettävän työpanoksen määrää on mahdollista joiltain osin säädellä ja ennakoida, mutta esimerkiksi uusien lupahakemusten vireilletulosta ei usein tiedetä etukäteen.

Resurssien tarvetta Hollolassa, kuten muissakin kunnissa, on viime vuosina lisännyt mm.:

- Lainsäädännön uudistusten toimeenpano
- Lisääntyvä julkisuus ja tiedottaminen
- Edistämistehtävien lisääntyminen osana tosiasiallista tehtäväkenttää
- Hanketyön mahdollistuminen valtion harkinnanvaraisten avustusten lisääntymisen myötä
- Lupahakemusten sisältövaatimusten tiukentuminen lainsäädännön ja oikeuskäytännön vuoksi
- Ulkopuolelta tulevat hankkeet tehtävinä ilman resurssia
- Vesihuoltoprojektin jälkeiset työt
- Jatkovasti kasvava tehtävien määrä ja sisältövaatimusten tiukentuminen
- Valtiohallinnon organisaation epäselvät uudistukset, joiden tiedotus heikkoa
- Ympäristörikosasioiden lisääntynyt huomioiminen ja tapausten monimutkaisuus

5.3. Priorisointi

Ympäristövalvonnan nykyisellä kokoonpanolla työnjako ja tehtävien priorisointi on ollut toimivaa, vaikka ne on tehty viranhaltijoiden omasta toimesta. Mahdolliset henkilömuutokset voivat muuttaa toiminnan dynamiikkaa voimakkaastikin etenkin näin pienessä yksikössä. Ylempää tapahtuva työn organisointi saattaisi muuttaa tehtävien priorisointia. Lähtökohtaisesti yksikkö hyötyisi kuitenkin enemmän resurssien lisäämisestä kuin johtamisjärjestelmän muuttamisesta.

Lisäresurssin tarve koskee sekä valvonta- että edistämistehtävien hoitoa, sillä kaikki viranhaltijat hoitavat niitä molempia. Asioiden käsittely viivästyy useissa tehtäväryhmissä, eikä ympäristövalvonta ole pystynyt täyttämään hallintolain edellyttämää viivytyksetöntä käsittelyä. Esimerkiksi vireillepanojen käsittelyaika lasketaan vuosissa.

Tehtävien lakisääteisyyden vuoksi ei ole mahdollista jättää mitään tehtäväaluetta kokonaan hoitamatta. Nykytilanne tarkoittaa käytännössä sitä, että yksittäinen viranhaltija priorisoi tehtävänsä itsenäisesti oman harkintansa mukaan. Nykytilanteessa priorisointia on tarvittaessa pohdittu myös viranhaltijoiden kesken yhteisesti. Koska työn organisointia ja tehtävien priorisointia ei tehdä organisaatiotasolla, yksittäisen ympäristöviranhaltijan on vaikea kieltäytyä ympäristönsuojelutehtävistä, jotka eivät ole suoraan sisällöllisesti ympäristönsuojeluviranomaiselle lakisääteisiä, mutta ovat kunnan strategisen suunnan ja ympäristönsuojelun kannalta tärkeitä. Tällaisia tehtäväalueita ovat esimerkiksi vesien- ja luonnonsuojelu sekä hanke- ja ilmastotyö.

Jätelain valvontaan liittyvät tehtävät jäävät suurelta osin pienelle huomiolle nykyisessä resurssitilanteessa. Hallintopakkeinojen käyttö jää vähäiseksi menettelyn vaatiman suuren resurssimäärän vuoksi, vaikka hallintopakon käyttö liittyisi monessa tapauksessa vakaviin ympäristörikkomustilanteisiin, kuten laajoihin roskaantumisiin.

5.4. Viranomaisten välinen yhteistyö ja rajapinnat

Valvonnan tehtäväkentän hallinnan kannalta on oleellista pyrkiä johdonmukaiseen yhteistyöhön muiden viranomaisten kanssa. Ympäristönsuojelulain 23 §:n mukaan valtion valvontaviranomaisen ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on ilmoitettava toisilleen

valvonnassa havaitsemistaan puutteista. Lakisääteisesti viranomaisten yhteistyötä korostaa myös ympäristönsuojelulaissa (187 §) säädetty velvoite viranomaisten välisestä virka-avusta. Ympäristövalvonnan yhteistyöviranomaisia ja -kohteita on koottu taulukkoon 7.

Taulukko 7 - Yhteistyöviranomaisia ja ympäristövalvonnan rajapintoja	
Yhteistyöviranomainen	Valvontakohteet, rajapintoja
Kunnan rakennusvalvonta	rakentamislupahakemukset, hajajätevesi-suunnitelmat; rakennetun ympäristön valvonta
Kunnan vesihuoltolaitos	vesihuolto- ja hulevesijärjestelmät; vesihuollon vapautusasiat
Kuntatekniikka	yleiset alueet, infran rakentaminen ja ylläpito; kunnan jälkitorjuntaviranomainen
Kunnan kaavoitus ja maankäyttö	kaavahankkeet, kunnan kehittäminen, maaomaisuuteen liittyvät asiat
Elinvoiman palvelualueen tekninen hallinto	metsäasiat, virkistys- ja suojelualueet ja niiden kehittäminen ja hoito, ilmastoasiat
Museovirasto	kulttuurimaisemakohteiden työluvat
Ympäristönterveysterveysto	terveyshaitat, jätehuolto
Naapurikunnat	vaikutuksiltaan kunnan rajat ylittävät kohteet (esim. melu, louhinta), yhtenäisten käytäntöjen ja linjausten kehittäminen ja sopiminen
Jätehuoltoviranomainen	jätelain kohteet, liittyminen jätehuoltoon
Maaseututoimi	maatalouskohteet
Ruokavirasto	lannoitus, eläinperäiset jätteet
Lupa- ja valvontavirasto & elinvoimakeskukset (ent. ELY-keskus & Aluehallintovirasto)	ympäristöluvat, pohjavesiasiat, luonnonsuojelu, pilaantuneiden maiden puhdistaminen, onnettomuustilanteet
Palo- ja pelastuslaitos	öljyntorjunta, polttonestesäiliöt, onnettomuudet, kemikaalien käsittelyn ja varastoinnin valvonta (laajuudeltaan vähäiset laitokset)
TUKES	kemikaalien käsittelyn ja varastoinnin valvonta (laajamittaiset laitokset)
Tulli	tarkastuskäynnit, luvattomat kaatopaikat tai jätteiden siirrot
Poliisi	rikkomustilanteet
SYKE	öljyvahingot merialueilla, jätteiden siirrot